

Zabıta Memurluğu Sözlü Mülakatında Düşük Puan Verilen Kişinin Talebinin Değerlendirilmesi

Bu Karar; zabıta kadrosu için başvuruda bulunan kişinin KPSS'den ve uygulama sınavından yüksek puan alıp, sözlü mülakatına düşük puan verilmesiyle yaşadığı mağduriyetin giderilmesi talebine ilişkindir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2021/3266-S.21.5261

BAŞVURU NO : 2020/95988

KARAR TARİHİ : 01/03/2021

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURUYA KONU İDARE : ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Zabıta kadrosu için yapılan sözlü sınav sonucuna itiraz hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 08/09/2020

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuranın Kurumumuza yapmış olduğu başvurusunda özetle; zabıta kadrosu için başvuruda bulunduğunu, KPSS puanının 84.8 ve yapılan uygulama sınav puanının 100

olduğunu, ancak sözlü mülakatta sorulan sorulara doğru cevap vermesine rağmen sözlü mülakat puanına 14.20 verilerek mülakattan elendiğini belirterek mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuz tarafından Çankaya Belediye Başkanlığına gönderilen 24/09/2020 tarihli ve ... sayılı bilgi ve belge isteme yazısına cevaben, Çankaya Belediye Başkanlığı tarafından gönderilen 13/10/2020 tarihli ve ... sayılı cevabi yazıda; Çankaya Belediye Başkanlığı bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak istihdam edilmek üzere; Belediye Zabıta Yönetmeliği ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 02.01.2020 tarih ve 360 sayılı Mahalli İdarelerde İlk Defa Memur Alımına ilişkin Genelgesine istinaden açıktan atama yolu ile Zabıta Memuru alımı yapıldığı,

2.1. Zabıta Memurluğu için başvuruda bulunan adaylardan başvuru belgelerinin 23.06.2020 – 29.06.2020 tarihleri arasında şahsen başvuru yolu ile teslim alındığı, KPSS puan türüne göre kontenjana giren adayların sözlü ve uygulamalı sınavlarının 06.07.2020-10.07.2020 tarihleri arasında gerçekleştirildiği,

2.2. Başvuranın 2018-KPSSP3 (Lisans) türünde almış olduğu 84.87876 puan ile müracaatını yaptığı, 626 sayılı aday sıra numarası ile 06-10 Temmuz 2020 tarihleri arasında icra edilen sözlü ve uygulamalı sınava katıldığı, sınavın birinci bölümünün %50'si, uygulamalı olan ikinci bölümünün %50'si alınarak sınav puanı hesaplandığı,

2.3. Sınavın sözlü olması sebebiyle sözlü sınava ilişkin bir cevap anahtarının oluşturulmadığı, başvuranın uygulama sınavından 100 puan aldığı ve ortalamasının 50 olduğu, sözlü sınavdan 14,20 puan aldığı ve ortalamasının 7,10 olduğu, nihayetinde ise sınav sonucu ortalamasının 57,20 olarak hesaplanması sonucu toplam puanının 60 puanın altında kaldığı ve kontenjana giremediği belirtilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.” hükmü,

4. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasasının “Kamu Hizmeti

Görevleriyle İlgili Hükümler” başlıklı 128 nci maddesinde: “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” hükmü,

5. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun

“Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü,

6. 23/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanun’un “Temel İlkeler”

başlıklı 3 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında; “Bu kanunun temel ilkeleri şunlardır: ...Kariyer: B) Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır. **Liyakat:** C) Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.” hükmü,

7. Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında

Yönetmeliğin “Seçme Yöntemi ve Duyuru” başlıklı 27/A maddesinde:

“(1) İl özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları, bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile döner sermayeli kuruluşların B grubu kadrolarına bu Yönetmeliğin Dördüncü Bölümünde yer alan usul ve esaslara göre atama yapılabileceği gibi, KPSS (B) grubu puan sıralaması dikkate alınarak, açıktan atama yapılacak kadro sayısının beş katına kadar belirlenecek adaylar arasında yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavlardaki başarı sırasına göre de atama yapılabilir. (2) Atama için ayrı bir sınav yapılmasının öngörülmesi halinde atama yapılacak kadroların sayı, sınıf, unvan ve dereceleri, genel ve özel mevzuattaki atama koşulları, KPSS puan türü ve asgari puanları, sınavın yeri, zamanı, içeriği ve değerlendirme yöntemi ilgili kurumlarca Resmî Gazete, Cumhurbaşkanınca belirlenen kurumun internet sitesi ve kendi internet sitelerinde ilan edilmek suretiyle adaylara duyurulur.” hükmü,

8. Belediye Zabıta Yönetmeliğinin “Sınav Konuları” başlıklı 13/D maddesinde:

“Yazılı veya sözlü sınav ;a) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, b) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, c) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, ç) Mahalli idarelerle ilgili temel mevzuat, konularını kapsar. Uygulamalı sınav; kadro unvanına ilişkin mesleki bilgi ve yeteneğin ölçülmesi ile sportif dayanıklılık gibi özelliklerin ölçülmesini kapsayacak şekilde yapılır.”

hükmü,

9. Belediye Zabıta Yönetmeliğinin “Sınavın Yapılması” başlıklı 13/E maddesinde : “Sınav adayların bilgi ve yeteneklerini ölçecek şekilde yazılı veya sözlü ile uygulamalı olmak üzere iki bölüm halinde yapılır.” hükmü,

10. Belediye Zabıta Yönetmeliğinin “Sınavın Sonuçlarının Değerlendirilmesi” başlıklı 13/F maddesinde: “(1) Yazılı veya sözlü sınav, bu Yönetmeliğin 13/D maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde yer alan konularda 25'er puan olmak üzere toplamda 100 tam puan üzerinden yapılır ve sınav kurulu üyelerince verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. (2) Uygulamalı sınav, 100 tam puan üzerinden yapılır ve sınav kurulu üyelerince verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. (3) Sınavda değerlendirme; sınavın birinci bölümünün %50'si, uygulamalı olan ikinci bölümünün %50'si alınarak sınav puanı hesaplanır ve sınav kurulu üyelerince verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Sınavda başarılı sayılmak için en az 60 puan alınması şarttır. (4) Adayların atamaya esas başarı puanı, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen sınav puanı ile KPSS puanının aritmetik ortalaması alınmak suretiyle belirlenir ve belediyenin internet adresinde ilan edilir. (5) Adayların atanmaya esas başarı puanlarının aynı olması halinde KPSS puanı yüksek olana öncelik tanınır. (6) En yüksek başarı puanından başlamak üzere atama yapılacak kadro sayısı kadar aday asıl aday olarak belirlenir. Belediye, asıl aday sayısı kadar yedek aday da belirleyebilir. Asıl ve yedek aday listeleri de belediyenin internet adresinde ilan edilir ve listede yer alanlara ayrıca yazılı tebligat yapılır.” hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

11. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın talebinin kabulü ve tavsiyede bulunulması yönünde öneri, Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12. Başvuran, zabıta kadrosu için başvuruda bulunduğunu, KPSS puanının 84.8 ve yapılan uygulama sınav puanının 100 olduğunu, ancak sözlü mülakatta sorulan sorulara doğru cevap vermesine rağmen sözlü mülakat puanına 14.20 verilerek mülakattan elendiğini belirterek mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

13. Konuya ilişkin ilgili mevzuatın ve bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucu:
Belediye Zabıta Yönetmeliğinin hükümleri uyarınca, adayların sözlü sınavında, Türkiye Cumhuriyeti

Anayasası, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Mahalli idarelerle ilgili temel mevzuata ilişkin bilgi düzeyinin ölçüldüğü ve belirli puanlar üzerinden değerlendirildiği, Komisyon üyelerinin adaylar için verdiği puanı gösterir sadece puan çizelgesinin mevcut olduğu ancak üyelerin her aday için ayrı ayrı değerlendirmelerini ve hangi notun takdir edildiğinin gerekçelerini gösterir herhangi bir tutanağın mevcut olmadığı ve adaylara sorulacak olan soruların önceden belirlenmediği tespit edilmiştir.

14. Kamu hizmetlerinin ehil ve yetişmiş kamu görevlileri eliyle yürütülmesi için yapılan sözlü sınavların, **kariyer ve liyakat ilkelerine uygun, objektif ve aynı zamanda yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönünden denetime imkân tanıyacak şekilde** yapılması, hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir.

15. Danıştay 2 nci Dairesinin 27/03/2017 tarihli ve E:2016/7249, K:2016/7249 sayılı Kararı’nda, sözlü sınavda “değerlendirme kriterlerinden bir kısmının somut bilgi ve belgeye dayandırılması zorunluluğu bulunmakta iken, bir kısmının gözlem ve kanaate dayalı olduğu açıktır. Bu düzenlemeye dayalı olarak yapılan ve davacının başarısız sayıldığı sınavda gözlem ve kanaate dayalı kriterler yönünden ilgilinin başarısız olarak değerlendirilmesine etki eden hususların ortaya konulması, somut bilgi ve belgeye dayandırılması, mümkün olan haneler bakımından ise başarısız olarak değerlendirilmesine etki eden hususların somut bilgi ve belge ile kanıtlanması gerekmektedir. Bunun da, adayların katıldığı sözlü sınav öncesinde, sınavda sorulacak soruların hazırlanması, her adaya sorulan soruların ve verilen cevapların kayda geçirilmesi ve adayların verdiği yanıtlara hangi komisyon üyesince, hangi notun takdir edildiğinin tutanakta ayrı ayrı gösterilmesi halinde mümkün olduğu açıktır.” ifadelerine yer verilmektedir.

16. Danıştay 12 nci Dairesinin 29/12/2015 tarihli ve E:2013/11187, K:2015/7260 sayılı Kararı’nda, “İnfaz ve koruma memuru öğrenci alımı sözlü sınavı incelendiğinde, sınav komisyonu tarafından sözlü sınavda sorulacak soruların önceden hazırlanmadığı, sınav esnasında davacıya sorulan soruların neler olduğunun tutanağa bağlanmamış olduğu, sözlü sınav komisyonu başkan ve üyelerince takdir edilen notların ise ayrı ayrı tutanağa geçirildiği görülmüştür. **Bu itibarla, davacının girdiği sözlü sınav öncesinde, sınav komisyonunca sınavda sorulacak soruların önceden hazırlanması ve tutanağa bağlanması, her adaya sorulan soruların kayda geçirilmesi ve sorulan sorulara adayların verdiği yanıtlara hangi komisyon üyesince, hangi notun takdir edildiğinin tutanakta ayrı ayrı gösterilmesi, böylece sözlü sınavın nesnel olarak yapılması ve yargısal denetimin tüm unsurlarıyla gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.** Bu durumda, davacının başarısız sayıldığı sözlü sınavda, sınav komisyonunca sınavda sorulacak soruların önceden hazırlanmaması ve sınav komisyonu tarafından sınav esnasında davacıya sorulan

soruların tutanağa bağlanmamış olması nedenleriyle hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Diğer taraftan, bu durumun davacının sözlü sınavı kazandığı sonucunu doğurmayacağı, bu karar üzerine davacının yeniden sözlü sınava alınacağı tabiidir.” ifadelerine yer verilmektedir.

17. Somut olaydaki Çankaya Belediye Başkanlığı zabıta memurluğu kadrosu için yapılan sözlü sınav incelendiğinde; anılan Yönetmelikte yer alan 4 konu başlığını değerlendirecek şekilde sınav yapıldığı, komisyon üyelerince verilen puanların tutanağa geçirildiği ancak ayrı ayrı soru ve cevaplara ilişkin herhangi bir gerekçeli tutanağın tutulmadığı, sorulacak sorular için bir puanlama kriteri belirlenmediği ve cevap anahtarı hazırlanmadığı anlaşılmıştır.

18. Yukarıda yer alan ve kamu kurumlarındaki mülakat sınavlarına ilişkin kriterleri belirleyen Danıştay kararları dikkate alındığında, İdarenin sözlü sınav öncesinde, bir puanlama kriteri düzenlenmesi, sınav soruları ile birlikte cevap anahtarının hazırlanması, sorulan bilgi sorularına adayların verdiği yanıtlara ve kişisel niteliklerine göre yapılan değerlendirmede hangi komisyon üyesince hangi notun takdir edildiğinin tutanakta ‘gerekçeleriyle’ gösterilmesi, sözlü sınavın nesnelliği açısından aranan kriterler olarak tespit edilmektedir.

19. Yukarıda anılan kriterler ışında yapılmayan sözlü sınav esnasında başvurana yöneltile soruların Yönetmelikte yer alan konular kapsamında oluşturulup/oluşturulmadığı, adayın sorulara ilişkin verdiği yanıtları ve Komisyon üyelerince takdir edilen puanlamanın nesnel ve tarafsız bir şekilde gerekçelendirilip/gerçekleştirilemediği tespit edilemediğinden ayrıca İdarenin göndermiş olduğu bilgi ve belgelerden objektif bir değerlendirme yapıldığına dair herhangi başka bir belgeye de rastlanılmadığından bahsi geçen sözlü sınavın usul ve esaslara uygun olarak yapıldığı kanaatine varılamamış olup, başvuranın anılan sözlü sınavda başarısız sayılması işleminde hukuka ve hakkaniyete uyarlık tespit edilememiştir.

20. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; başvuranın katılmış olduğu sözlü sınava dair soru ve cevapların kayıt altına alınmaması nedeniyle komisyon üyelerince takdir edilen notların gerekçesiyle ortaya konulmadığı anlaşıldığından ve sözlü sınavda başarısız sayılma işleminin yargısal denetimini sağlayacak alt yapının da tüm unsurlarıyla İdare tarafından oluşturulmadığından dolayı sözlü sınavın yapılışı ile ilgili olarak hukuka uygunluk tespit edilememiştir. Dolayısıyla, başvuranın sözlü sınavda başarısız sayılmasına ilişkin işlemde de hukuka uyarlık bulunamadığından bahisle, **başvuranın yeniden sözlü sınava alınmasına ve İdarenin bundan sonra düzenleyeceği sözlü sınavlar öncesinde bilgi sorularını, bunlara ait cevap anahtarlarını hazırlaması, sınavlara giren adaylara verilen puanların gerekçelerini ortaya koyacak tedbirler alması yönünde tavsiye kararı verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

21. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; İdarelerin Kurumumuz tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresinde gönderdiği ve **"makul sürede karar verme"** ve **"kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi"** ilkelerine uygun davrandığı, yine idare tarafından şikâyetçiye makul sürede cevapların verildiği ancak şikâyetçiye verilen cevaplarda işleme karşı hangi sürede hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmemiş olması sebebiyle **"karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi"** ilkesine uygun davranmadığı görülmüş olup, idarenin bahse konu ilkelere de uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

22. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvuranın, sözlü sınava yeniden alınması ve sözlü sınavların iyi yönetim ilkelerinden olan "nesnellik", "tarafsızlık", "şeffaflık", "hesap verilebilirlik" ve "kararların gerekçeli olması" ilkelerine uygun yapılmasını teminen, İdarenin bundan sonra düzenleyeceği sözlü sınavlar öncesinde sorulacak soruları ve cevap anahtarlarını hazırlaması, sınavlara giren

adaylara verilen puanların gerekçelerini ortaya koyacak tedbirleri alması yönünde

ÇANKAYA BELEDİYE

BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞINCA bu karar üzerine tesis edilecek işlemlerin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA** ve gereği için **ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA